

SLOVENŠČINA, 9. razred (Grahovo), 4. teden (6. 4.–10. 4.)

Pozdravljeni, devetošolci!

V 4. tednu pouka na daljavo bomo ponovili stavčne člene in spoznali besedilno vrsto, ki se imenuje potopis.

Za vsa vprašanja oz. če česar koli ne razumete, sem dosegljiva na spodnjem elektronskem naslovu ali preko kanala »Slovenščina, 9. G« v eAsistentu.

sabina.jeraj@os-cerknica.si

Vaša učiteljica slovenščine Sabina Jeraj

I. TEMA: STAVČNI ČLENI

Za osvežitev spomina si preberi razlago (če se ti zdi, da si veliko pozabil, si razlago prepisi).

Stavek (enostavčna poved) je sestavljen iz več smiselnih delov, ki se imenujejo **stavčni členi**. Vsak od teh izraža kako dejstvo oz. podatek (npr. podatek o kraju, času, vršilcu ...).

Poznamo naslednje stavčne člene:

1. POVEDEK,
2. OSEBEK,
3. PREDMET,
4. PRISLOVNO DOLOČILO KRAJA,
5. PRISLOVNO DOLOČILO ČASA,
6. PRISLOVNO DOLOČILO NAČINA in
7. PRISLOVNO DOLOČILO VZROKA.

Stavčne člene določamo samo v enostavčni povedi. Vsak stavčni člen ima svojo vprašalnico.

V stavku najprej poiščemo **povedek**, ker nam pomaga, da pravilno določimo ostale stavčne člene. **Obvezno ga dodamo vsaki vprašalnici.**

1. POVEDEK (podčrtamo ga z vijugasto črto)

Vprašalnica: KAJ KDO DELA ali KAJ SE Z NJIM DOGAJA

Miha **riše** hišo.

Kaj dela Miha?

Riše.

Primeri:

Včeraj me **je obiskala** sestrična. Vsak dan **se bomo** pridno **učili**. **Moral se je prijaviti** v plavalni tečaj. **Sneži.**

ZAPOMNI SI: Osebni zaimек (npr. me, nas, mi) ni del povedka.

2. OSEBEK (podčrtamo ga z ravno črto)

Vprašalnica: **KDO ALI KAJ + povedek**

Miha riše hišo. Kdo riše hišo? **Miha.**

Včeraj me je obiskala **sestrična**. **Psiček** je veselo tekal pred nami. **Trgovina** je odprta vsak dan.

3. PREDMET (podčrtamo ga z dvema ravnima črtama)

Vprašalnice: **KOGA ALI ČESA, KOMU ALI ČEMU, KOGA ALI KAJ, PRI KOM ALI PRI ČEM, S KOM ALI S ČIM + povedek**

Miha riše **hišo**. Kaj riše Miha? **Hišo.**

Pojedla sem **slastno čokolado**. **Bratu** sem pomagal napisati **spis**. **S prijateljem** sem igral zanimivo računalniško igrico. **O tebi** še ne vem **vsega**.

ZAPOMNI SI: V stavku je lahko tudi več predmetov, ki so v različnih sklonih.

Zgled: Dal **nam** je **čudovito darilo**. *Komu je dal čudovito darilo? Kaj nam je dal?*

4. PRISLOVNO DOLOČILO KRAJA – p. d. k. (podčrtamo ga s poševnimi črticami)

Vprašalnice: **KJE, KOD, KAM, OD KOD, DO KOD + povedek**

Pri **Mihu** vedno rišemo hiše. Kje vedno rišemo hiše? **Pri Mihu.**

Lačna miška je brskala **po smeteh**. Prijatelja sem srečal **na dogovorjenem mestu**. Šel je **na razgovor za službo**.

ZAPOMNI SI: Po nekaterih stavčnih členih bi se lahko vprašali na dva načina, in sicer po predmetu ali po prislovnem določilu. V takšnih primerih ima prislovno določilo prednost.

5. PRISLOVNO DOLOČILO ČASA – p. d. č. (podčrtamo ga s poševnimi črticami)

Vprašalnice: **KDAJ, OD KDAJ, DO KDAJ + povedek**

Včeraj sem bil pri Mihu. Kdaj sem bil pri Mihu? **Včeraj.**

Od zore do mraka sem pridno delal. Zaspal sem **še le ob osmih**.

6. PRISLOVNO DOLOČILO NAČINA – p. d. n. (podčrtamo ga s poševnimi črticami)

Vprašalnica: **KAKO + povedek**

Od zore do mraka sem **pridno** delal. Kako sem delal? **Pridno.**

Mojca se v službo vozi **z avtom**. Ne zna se **tiho** pogovarjati.

7. PRISLOVNO DOLOČILO VZROKA – p. d. v. (podčrtamo ga s poševnimi črticami)

Vprašalnica: **ZAKAJ + povedek**

Zaradi hudega kašlja je prestrašeno odšel na pregled. Zakaj je prestrašeno odšel na pregled? **Zaradi hudega kašlja.**

Odpustili so ga **zaradi malomarnosti**. **Zaradi nevarnosti okužbe** se moramo zaščititi.

V zvezek napiši naslov **STAVČNI ČLENI** in si prepiši preglednico.

STAVČNI ČLEN	VPRAŠALNICA
POVEDEK	kaj kdo dela ali kaj se z njim dogaja
OSEBEK	kdo/kaj + povedek
PREDMET	koga/česa, komu/čemu, koga/kaj o kom/o čem, s kom/s čim + povedek
P. D. K.	kje, kod, kam, od kod, do kod + povedek
P. D. Č.	kdaj, od kdaj, do kdaj + povedek
P. D. N.	kako + povedek
P. D. V.	zakaj + povedek

Reši naslednje naloge. Naloge rešuj v zvezek.

1. a) Koliko stavčnih členov vsebujejo spodnje povedi?

Zvečer je Manca utrujeno legla v posteljo.

Zaradi slabega počutja ponoči nisem mogel spati.

Teta Andreja naju je povabila na kosilo.

Prestrašeni deček je tiho kot miška stekel v svojo sobo.

Tina ima pred začetkom nastopa hudo tremo.

Izza vogala se je prav previdno prikazal sosedov maček.

1. b) Iz zgornjih povedi ločeno izpiši stavčne člene:

OSEBEK: _____

POVEDEK: _____

PREDMET: _____

P. D. K.: _____

P. D. Č.: _____

P. D. N.: _____

P. D. V.: _____

2. Pisno se vprašaj po podčrtanih stavčnih členih in jih poimenuj.

Nad mojo sobo je nekaj močno zaropotalo.

Od presenečenja je obstal kot vkopan.

Po vrtu je tekala zmedena kokoš.

Iz Ljubljane je pripeljal izredni vlak.

Matematično kontrolno nalogo sem oddal že pred desetimi minutami.

Oče mi že dva meseca ni dal žepnine.

3. Povedi prepiši v zvezek in določi stavčne člene.

Miha je pogumno stopil skozi vrata. Na klopici je mirno sedela drobcena deklica. Zaradi svojega neznanja si Janko ni upal iti v šolo. Učiteljica nas je opozorila na pravopisne napake.

Stavčne člene utrjuj z interaktivnimi vajami. Reši vse razen zadnje strani (»zloženi stavčni členi«). Odpri spodnji elektronski naslov in začni z reševanjem.

https://interaktivne-vaje.si/slovenscina_ps/gradiva_slova/stavcni_cleni/index.html

Svoje znanje boš preveril še s kvizom. Za dostop sledi navodilom. Pomembno je, da kviz rešuješ natančno in samostojno, saj bom le tako dobila realno povratno informacijo o tvojem znanju.

Odpri spodnji elektronski naslov:

<https://b.socrative.com/student/#name>

- Vpiši »ROOM NAME«: JERAJ2023
Klikni »JOIN«
- Vpiši svoje ime in razred (npr. Mojca, 8. G). Če imaš sošolca z istim imenom, vpiši še začetne črke priimka.
- Klikni »DONE«.
- Rešuj kviz. Vsakokrat označi ali vpiši pravilno rešitev in klikni »SUBMIT ANSWER«. Potem ko vidiš, ali si nalogo rešil pravilno ali ne, klikni »OK« in rešuj naprej.
- Ko končaš kviz, klikneš »MENU« (desno zgoraj) in »LOG OUT«.

II. TEMA: POTOPIS (1. del)

Odgovori na vprašanja v delovnem zvezku na strani 30. Zapiši kratke odgovore.

Odpri še iRokus ter poišči elektronsko različico delovnega zvezka ter ga odpri na strani 31. Ob 4. nalogi se pokaže moder krogec. Klikni nanj in si oglej posnetek.

Nato reši vse naloge do strani 34 (do zaključka 17. naloge). Na vprašanja, kjer ni črt, odgovarjaj s kratkimi odgovori.

Zdaj pa se osredotoči na 2. besedilo iz 17. naloge na strani 33. Še enkrat ga preberi in ob branju sestavi 5 vprašanj, ki bi jih postavil sošolcu, da bi preveril njegovo razumevanje besedila. ČE LE IMAŠ MOŽNOST, TEH 5 VPRAŠANJ POŠLJI V PREGLED SVOJI UČITELJICI.

Rešitve nalog iz delovnega zvezka lahko preverjaš sproti. Zdaj zagotovo že veš, kje jih dobiš. Če česa ne razumeš, pošlji prošnjo za razlago. Prepisovanje nečesa, česar ne razumeš, ti zagotovo ne bo prineslo koristi.

ŠE NEOBVEZNA NALOGA ZA RADOVEDNE:

Pobrskej po spletu, poišči zanimiv potopis, ga preberi in na kratko obnovi.

III. Rešitve 3. tedna

<https://www.devetletka.net/index.php?r=downloadMaterial&id=20601&file=1>